

ÅRSRAPPORT 2022

FORSKNINGS-AKTIVITETER

FORSKNINGSAKTIVITETER I 2022

På Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter er det vigtigt for os aktivt at deltage i at skabe viden, der kommer vores målgrupper til gode. Vi deltager derfor i en række forskellige forskningsaktiviteter.

Når vi arbejder med forskning, arbejder vi projektorienteret. Det betyder, vi deltager i en række forskellige forskningsprojekter. Disse projekter varierer på flere måder. De varierer blandt andet i tema, målgruppe og metode. Derudover varierer de også i størrelse og finansieringsmodel, ligesom vores rolle også er meget forskellig fra projekt til projekt. Nogle projekter er primært forankret hos os, mens vi andre gange har en mindre rolle i andres projekter, som ikke foregår i vores regi. Uanset vores rolle sker alle vores forskningsaktiviteter i nært samarbejde med relevante parter inden for det givne område. På denne måde er forskningssamarbejder og -netværk både nationalt og internationalt en vigtig del af vores forskningsarbejde.

I denne korte årsrapport opgøres vores forskningsaktiviteter for 2022.

FORSKNINGSPROJEKTER

I 2022 arbejdede vi på over 30 projekter. Nedenfor beskrives 11 af dem.

Eksistens og tilpasning i hverdagslivet for pårørende (projekt ETHAPE)

Pårørende til ulykkesramte befinder sig i en ny kompleks situation med forandrede livsvilkår, og de overses ofte i rehabiliteringsprocessen. Vi mangler viden om pårørendes følelsesmæssige og eksistentielle temaer og behov.

I dette projekt fokuserer vi på at undersøge og udvikle ny grundviden om og indsigter i centrale tilpasningstemaer hos pårørende. I kombination med kortlægning af eksisterende viden, ønsker vi at udvikle og afprøve målrettede tilbud, som kan implementeres i praksis. Resultaterne indsamles via kombineret forsknings- og udviklingsarbejde, der kombinerer forskellige kvalitative forskningsmetoder og systematisk kortlægningsarbejde.

Projektet er et tæt samarbejde mellem UlykkesPatientForeningen, Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter og forskere med tilknytning til Forsknings- og konsulenthuset DEFACTUM, Aarhus Universitet og Syddansk Universitet. Projektet er støttet af VELUX FONDEN med undtagelse af nogle poster, der selvfinansieres af de involverede parter.

Validering af spørgeskemaer

Vi er ofte i både forskning og klinisk arbejde afhængige af spørgeskemaer til at undersøge menneskers indre livsverdener. Dette stiller krav til kvaliteten af de skemaer, vi bruger, bl.a. for at vi er sikre på, de måler det, vi tror, de måler. Vi bidrager derfor til at oversætte og validere forskellige spørgeskemaer i forskellige samarbejder og delprojekter.

Dette inkluderer bl.a. et nært samarbejde mellem Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter, Syddansk Universitet, Aarhus Universitet, Mälardalen Universitet og Smertecenter Syd på Odense Universitetshospital.

Skuldersmerter og psykologisk tilpasning

Skuldersmerter er hyppigt forekommende for personer med rygmarvsskade, men hvor nogle oplever, at det er uden for deres kontrol, oplever andre en følelse af kontrol over smerter.

I dette projekt fokuserer vi på, hvilken betydning oplevelsen af kontrol over smerterne har for livskvalitet og graden af accept sammenholdt med smerterne i sig selv. Resultaterne blev indsamlet ifm. en større kohorteundersøgelse, som dannede grundlag for vores ph.d.-projekt om acceptprocesser efter en rygmarvsskade.

Projektet er et tæt samarbejde mellem Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter, Syddansk Universitet og Aarhus Universitet. Projektet er internt finansieret af Specialhospitalet, mens Syddansk Universitet har det overordnede projektansvar.

Konservativ undersøgelse og behandling af syringomyeli med fokus på aktivitet

Rygmarvsskader kan forårsage hulrum i rygmarven (diagnosen syringomyeli), hvilket kan give svære symptomer og funktionsnedsættelser. Konservativ aktivitetsbaseret behandling kan bidrage i symptombehandling, men der savnes forskningsbaseret- og klinisk praksisviden på området.

I dette projekt fokuserer vi på at samle og skabe viden om aktiv behandling med symptomhåndtering i relation til aktiviteter samt træning hos ergo- og fysioterapeut. Resultaterne er blevet indsamlet ifm. et litteraturstudie, som vi publicerede i Journal of Rehabilitation Medicine i 2022. Yderligere er et pilotstudie i gang bestående af standardiseret konservativ behandling hos ergo- og fysioterapeut.

Projektet er et tæt samarbejde mellem Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter og Rehabiliteringsmedicinska Klinikken i Linköping i Sverige. Projektet er internt finansieret af Specialhospitalet.

Et værdibaseret og deltagerorienteret liv efter ulykken

Ulykkesramte kan opleve, at deres liv fra den ene dag til den anden er vendt på hovedet. En succesfuld rehabilitering kræver derfor, at den psykologiske tilpasningsproces går hånd i hånd med den fysiske genoptræning.

I dette projekt fokuserer vi på at udvikle og undersøge effekten af et tværfagligt kognitivt adfærdsterapeutisk program med fokus på accept og livsværdier til personer med piskesmæld eller rygmærskade efter trafikulykke. Projektet er inddelt i tre projektfaser: udvikling af behandlingsmanual/kompetenceopbygning – afprøvning og evaluering med et single-case experimental design, hvor behandlingseffekten vurderes på individniveau og på tværs af gruppen – samt videnskabelig og non-videnskabelig formidling af resultaterne.

Projektet er et tæt samarbejde mellem Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter og Syddansk Universitet. Projektet er støttet af Rådet for Offerfonden.

Forståelse af patientcenteret målsætning i tværfaglig rehabilitering

At fastsætte mål for rehabilitering er vigtigt for mennesker, der lever med alvorlige følger efter ulykke. Målsætning for rehabilitering er komplekst, og patienter og tværfaglige sundhedsprofessionelle oplever, at det er svært at sætte mål i praksis.

I dette projekt fokuserer vi på patientcenteret målsætning og involvering af patienter (og deres pårørende) sammen med sundhedsprofessionelle for at identificere patientens behov, værdier og forventninger til rehabiliteringsforløbet. Formålet hermed er at etablere forskningsbaseret viden om, hvordan vi styrker patienters motivation, fokuserer indsatsen og forbedrer rehabiliteringsresultaterne. Resultaterne indsamles via deltager-observationer, samtaler og interviews.

Projektet er et tæt samarbejde mellem Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter, Aarhus Universitet og konsulent- og forskningsinstitutionen DEFACTUM, Region Midtjylland.

Projektet har modtaget støtte fra Rådet for Offerfonden og Aarhus Universitet. Projektet blev afsluttet i 2022.

Hypnose som smertebehandling

Kroniske smerter er meget hyppige efter rygmærsskader og påvirker funktion og livskvalitet negativt. En væsentlig andel af personer med neuropatiske smerter udvikler allodyni, hvor der føles smerter ved stimuli, som ikke normalt er smerteskabende (fx let berøring). Tilstanden er svær at behandle medicinsk. I dette projekt har Specialhospitalet igangsat et mindre pilotstudie, der har undersøgt hypnose som smertebehandling. Resultaterne blev indsamlet ifm. et caseserie-design, hvor deltagere har afprøvet hypnose.

Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter er ansvarlige for projektet. Projektet er internt finansieret af Specialhospitalet.

Håb og accept

Accept og håb anses ofte for at være gensidigt udelukkende, mens psykologisk teori og enkelte kvalitative studier har peget på, at dette ikke nødvendigvis er gældende.

I dette projekt fokuserer vi derfor på, hvordan accept og håb spiller sammen i tilpasningsprocessen efter en rygmærsskade. Resultaterne blev indsamlet ifm. en større kohorteundersøgelse, som dannede grundlag for vores ph.d.-projekt om acceptprocesser efter en rygmærsskade.

Projektet er et tæt samarbejde mellem Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter, Syddansk Universitet og Aarhus Universitet. Projektet er internt finansieret af Specialhospitalet, mens Syddansk Universitet har det overordnede projektansvar.

Udendørsoplevelser og udendørsbaserede aktiviteter og interventioner for personer med rygmarvsskade

Rehabilitering efter rygmarvsskade er en kompleks proces med mange facetter. Mens udemiljøet rummer et unikt potentiale til at støtte mennesker med rygmarvsskade i at tilpasse sig hverdagen, håndteres behandling af rygmarvsskade typisk indendørs på fx hospitaler.

I dette projekt kortlægger vi eksisterende forskning på området blandt andet for at få indsigt i eksisterende viden om muligheder og udfordringer ved udendørsrehabilitering.

Projektet er et tæt samarbejde mellem Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter, Syddansk Universitet og Konsulent- og Forskningsinstitutionen DEFACTUM, Region Midtjylland. Projektet er internt finansieret af Specialhospitalet.

Kortlægning af litteratur om narrativ identitet hos personer med erhvervet rygmarvsskade

Efter en rygmarvsskade går mange mennesker gennem en svær og kompleks psykisk tilpasning. En del af den psykiske tilpasning handler om (re)konstruktion af identitet. Denne proces foregår blandt andet gennem narrativer og livsfortællinger. Dette litteraturstudie identificerer og sammenfatter forskning om narrativ identitet hos personer med erhvervet rygmarvsskade.

Projektet er et tæt samarbejde mellem Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter, Syddansk Universitet og Aalborg Universitet. Projektet er finansieret af Specialhospitalet og Syddansk Universitet.

Dyadisk coping

Når en person får en rygmarvsskade, så er det ikke alene personen selv, der rammes, men i høj grad også dennes pårørende. Dyadisk coping handler om, hvordan par håndterer udfordringer og modstand sammen, og hvordan deres håndteringsstrategier påvirker hinandens tilpasningsprocesser. Dette projekt ser nærmere på dyadisk coping efter en rygmarvsskade med særlig fokus på psykologisk tilpasning, herunder bl.a. accept, håb, depression og livskvalitet. Resultaterne blev indsamlet ifm. en større kohorteundersøgelse, som dannede grundlag for vores ph.d.-projekt om acceptprocesser efter en rygmarvsskade.

Projektet er et tæt samarbejde mellem Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter, Syddansk Universitet og Aarhus Universitet. Projektet er internt finansieret af Specialhospitalet, mens Syddansk Universitet har det overordnede projektansvar.

AFSLUTNING AF PH.D.-PROJEKT OM ACCEPT AF RYGMARVSSKADE

I tæt samarbejde med Syddansk Universitet har Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter gennemført et større ph.d.-projekt om acceptprocesser efter en rygmarsvsskade. Projektet var dels baseret på en systematisk kortlægning af den tilgængelige forskning samt en større kohorteundersøgelse, som blev gennemført i samarbejde med Vestdansk Center for Rygmarsvsskade.

Projektet viste overordnet, at accept er en central og vigtig brik i den psykologiske rehabilitering, og at det kan være med til at understøtte, at personer med rygmarsvsskade kan leve et rigt og meningsfuldt liv med højest mulig livskvalitet.

To af projektets videnskabelige publikationer blev udgivet i Spinal Cord og Journal of Rehabilitation Medicine i 2022. Psykolog Anders Aaby forsvarede fredag d. 24. juni 2022 sin ph.d.-afhandling på Syddansk Universitet. Afhandlingen er frit tilgængelig på Syddansk Universitets hjemmeside. Anders er i dag ansat som klinisk psykolog og forsker på Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter samt adjunkt ved Institut for Psykologi, Syddansk Universitet.

Delte ansættelser

Vores ph.d.-studerende blev i 2022 færdig med sin ph.d. og blev ansat som forsker med en delt stilling på Syddansk Universitet som adjunkt.

Derudover har vores forskningsleder i 2022 også opnået delvis ansættelse som lektor på Syddansk Universitet.

FORSKNINGSPUBLIKATIONER 2022

Nedenfor ses en liste over de forskningsartikler, vi har deltaget i at publicere i 2022. De personer, der er markeret med fed skrift, er dem, der er ansat i Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter.

Aaby A, Ravn SL, Elfström ML, Kasch H, Andersen TE. Does the Danish version of the Spinal Cord Lesion-related Coping Strategies Questionnaire measure what we think it measures? A triangulated mixed-methods validation approach. *Spinal Cord*. 2022;60(12):1080-1086. <https://doi.org/10.1038/s41393-022-00825-7>

Aaby A, Ravn SL, Kasch H, Andersen TE. Using the Multidimensional Model of Acceptance to Investigate How Different Facets of Acceptance are Related to Quality of Life Following Spinal Cord Injury. *Journal of Rehabilitation Medicine*. 2022;54:jrm00285. <https://doi.org/10.2340/jrm.v54.1055>

Andersen TE, Hansen M, **Ravn SL**, Vægter HB. The Association of Probable PTSD at Baseline and Pain-related Outcomes after Chronic Pain Rehabilitation: A Comparison of DSM-5 and ICD-11 Criteria for PTSD. *European Journal of Pain*. 2022;26(3):709-718. <https://doi.org/10.1002/ejp.1899>

Andersen TE, **Ravn SL**, Carstensen T, Ørnboel E, Frostholm L, Kasch H. Posttraumatic Stress Symptoms and Pain Sensitization After Whiplash Injury: A Longitudinal Cohort Study With Quantitative Sensory Testing. *Frontiers in Pain Research*. 2022;3:908048. <https://doi.org/10.3389/fpain.2022.908048>

Andersen TE, **Ravn SL**, Mejdal A, Roessler KK. Values-based cognitive behavioural therapy for the prevention of chronic whiplash associated disorders: A randomized controlled trial. *European Journal of Pain*. 2022;26(6):1256-1268. <https://doi.org/10.1002/ejp.1945>

Beck Hansen N, **Ravn SL**, Hansen M. Recorded Withdrawal from the Police Investigation among Victims of Rape: A Mixed Method Approach to Identifying Case Characteristics and Police Documented Reasons. *Nordic Psychology*. 2022;74(1):3-15. <https://doi.org/10.1080/19012276.2020.1862698>

Hansen M, Armour C, McGlinchey E, Ross J, **Ravn SL**, Andersen TE, Lindekilde N, Elmoose M, Karsberg S, Fried E. Investigating the DSM-5 and the ICD-11 PTSD Symptoms Using Network Analysis Across Two Distinct Samples. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*. 2022. <https://doi.org/10.1037/tra0001281>

Holm NJ, **Steensgaard R**, Schou LH, et al. An observational study on body mass index during rehabilitation and follow-up in people with spinal cord injury in Denmark. *Spinal Cord*. 2022;60(2):157-162. <https://doi.org/10.1038/s41393-021-00730-5>

Kasch H, Carstensen T, **Ravn SL**, Andersen TE, Frostholm L. Cervical motor and nociceptive dysfunction after an acute whiplash injury and the association with long-term non-recovery: Revisiting a One-Year Prospective Cohort With Ankle Injured Controls. *Frontiers in Pain Research*. 2022;3:906638. <https://doi.org/10.3389/fpain.2022.906638>

Olsson L, Antepohl W, **Ravn SL**. Active Conservative Management of Primary Spinal Syringomyelia: A Scoping Review and Perspectives for an Activity-based Clinical Approach. *Journal of Rehabilitation Medicine*. 2022;54:jrm00322. <https://doi.org/10.2340/jrm.v54.2398>

Ritchie C, Andersen TE, **Ravn SL**, Söderlund A, Sterling M, CATWAD. A systematic review shows minimal evidence for measurement properties of psychological functioning outcomes in whiplash. *Journal of Clinical Epidemiology*. 2022;151:29-44.

<https://doi.org/10.1016/j.jclinepi.2022.07.011>

Steensgaard R, Kolbaek R, Angel S. Nursing staff facilitate patient participation by championing the patient's perspective: An action research study in spinal cord injury rehabilitation. *Health Expectations*.

2022;25(5):2525-2533.

<https://doi.org/10.1111/hex.13574>

Steensgaard R, Offenbach Hundborg M, Pallesen H, et al. What is a meaningful life for persons with acquired neurological impairments? A scoping review protocol. *PLOS ONE*.

2022;17(6)e0269125.

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0269125>

Vestergaard M, Jensen K, Juul-Kristensen B. Hybrid high-intensity interval training using functional electrical stimulation leg cycling and arm ski ergometer for people with spinal cord injuries: a feasibility study. *Pilot and Feasibility Studies*.

2022;8(43).

<https://doi.org/10.1186/s40814-022-00997-2>

Ørtenblad L, Maribo T, **Quistgaard B**, **Madsen E**, Handberg C. Goal-Setting in clinical practice: a study of healthcare professionals' perspectives in outpatient multidisciplinary rehabilitation of patients with spinal cord injury. *Disability and Rehabilitation*.

2022;1-12.

<https://doi.org/10.1080/09638288.2022.2125086>

Ørtenblad L, Maribo T, **Quistgaard B**, **Madsen E**, Handberg C. The ambiguity of goal-setting: a study of patients' perspectives on goal-setting in outpatient multidisciplinary rehabilitation of patients with spinal cord injury. *Disability and Rehabilitation*.

2022;1-10.

<https://doi.org/10.1080/09638288.2022.2125086>

Aaby, A. (2022). Acceptance in the Context of Spinal Cord Injury: A multi-method exploration of the conceptualization of acceptance and its associations with mental health and quality of life. Syddansk Universitet. Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet.

<https://doi.org/10.21996/bpj4-0e50>

ANDRE FORSKNINGSBIDRAG

I tillæg til ovenstående projekter deltager Specialhospitalet i en række andre forskningsaktiviteter.

Specialhospitalet bidrager også til forskningsprojekter, der udføres af andre forskere, hvor vi fx bidrager med rekruttering eller klinisk arbejde.

Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter samarbejder blandt andet med seniorforsker Ditte Andersen fra VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd - i et forskningsprojekt, der vil skabe ny viden om betydningen af ulykke og efterspil for unges narrative identitet. Studiet skal blandt andet afklare, hvordan samarbejde på tværs af systemer som kommuner, rehabilitering, forsikring, uddannelse og arbejde bedst hjælper unge videre i livet efter alvorlige ulykker. Derudover er der i 2022 arbejdet på at færdiggøre en række forskningsstudier inden for (post)polio blandt andet i samarbejde med Poul Jennum fra Rigshospitalet.

Udover konkret projektarbejde udfører vi en række aktiviteter, som også er en del af det videnskabelige arbejde. Dette inkluderer blandt andet oparbejdelse af nye samarbejder og fundraising til kommende projekter. I 2022 var vi involveret i at skaffe finansiering til to forskningsprojekter med opstart i 2023. Derudover inkluderer dette også udførelse af fagfællebedømmelser af andres videnskabelige arbejde, ikke-videnskabelig formidling af forskning i form af fx podcasts samt vejledning og undervisning af klinisk personale, studerende og yngre forskere.

Endeligt deltager vi løbende i videnskabelige konferencer med både workshops, oplæg og posters. I 2022 havde vi syv bidrag på internationale videnskabelige konferencer.

TAKKEAFSNIT

Vi vil gerne sige en stor tak til alle, der har været involveret i de beskrevne forskningsaktiviteter. Vi gerne takke alle de personer, der har været forskningsdeltagere, og således har brugt deres tid og energi på at bidrage til forskning. Vi vil også gerne takke de personer, der har givet os feedback i vores følgegrupper.

Dernæst vil vi gerne takke alle vores gode og dygtige samarbejdspartnere, både nationalt og internationalt, og alle parter, der har støttet projekterne økonomisk. Alle disse dele er vigtige for, vi kan udføre forskning, og vi er meget taknemmelige for hvert et bidrag.

Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienter

Fjeldhammervej 8
2610 Rødovre
Tlf. 3673 9000

CVR 63457817

SPECIALHOSPITALET FOR POLIO- OG ULYKKESPATIENTER

Specialhospitalet har mere end 75 års erfaring med rehabilitering. Vi er specialiseret inden for træning og rehabilitering af poliopatienter og patienter med alvorlige følger efter ulykker.

Forskningsprojekter

På specialhospitalet har vi stort fokus på forskning og søger at deltage i mange forskellige forskningsaktiviteter, som kommer vores målgrupper til gode.

Publikationer

Specialhospitalets forskere har deltaget i at publicere en række artikler med forskningsresultater i videnskabelige tidsskrifter.

Forskningsråd

Forskningsrådet har til formål at rådgive og give bidrag til spørgsmål vedrørende specialhospitalets overordnede forskningspolitik.